

toegang geweigerd

Robert Röhrkohl is geboren in het Duitse Bramen bij Wuppertal. Na opleidingen in het maken van sloten, smeedwerk en schilderijen verhuist hij eind jaren twintig naar Friesland, op zoek naar rust en welvaart. Langzaam maar zeker raakt zijn werk bekend. Zo heeft hij begin jaren dertig zijn eerste expositie in het Princessehof. In 1933 verhuist hij naar Leeuwarden en sluit hij zich aan bij de in 1932 opgerichte Vereniging van in Friesland werkende beeldende kunstenaars 'De Horizon', waarvan o.a. ook Bouke van der Sloot en Gerrit Benner lid zijn. Het is een toepasselijke naam voor een vereniging van voornamelijk landschapsschilders.

Röhrkohl blijft Duitser, naturalisatie is te duur. Als in mei 1940 de Duitsers Leeuwarden bezetten, besluit Rijksduitser Röhrkohl zo onopvallend mogelijk door het leven te gaan. Hij wil niet in dienst, maar onderduiken betekent deserteren en hier staan zware straffen op. Hij blijft zo veel mogelijk schilderen en zo maakt hij ook het geëxposeerde schilderij. In november 1943 moet Röhrkohl in dienst bij de Duitse Wehrmacht. In april 1945 is hij een van de vele Duitse krijgsgevangenen die via de Afsluitdijk, door Friesland en Groningen worden afgevoerd naar Duitsland.

Na de bevrijding verbiedt de Nederlandse staat de terugkomst van Rijksduitsers die in dienst zijn geweest van de Wehrmacht.

Röhrkohls bezittingen in Leeuwarden vervallen aan de staat, de opbrengst gaat naar oorlogsgetroffenen. Robert keert nooit terug en blijft tot aan zijn dood in Duitsland wonen. Ook na 1945 blijft hij schilderen, zijn werk verdonkert, getekend door de ervaringen van de oorlog.

Familie Dijkstra en Robert Röhrkohl. Röhrkohl zit op de kajuit van de boot en is aan het tekenen. Op de voorgrond rechts, Carl Dijkstra (bruikleengever van het schilderij).

rijksduitsers in nederland

Rijksduitsers zijn Duitsers die zich al (ver) vóór 1933 in ons land vestigen om hier een nieuw bestaan op te bouwen. Gedwongen door slechte economische omstandigheden zoeken ze werk in de mijnbouw, in de industrieën of als dienstbode. Sommige Rijksduitsers nemen hun familie mee, anderen gaan alleen, trouwen met Nederlanders en stichten hier een gezin. Naar schatting wonen er in die jaren circa honderdduizend Duitsers in Nederland. Tijdens de bezetting komen Rijksduitsers voor de keus te staan als ze zich in juni 1940 moeten melden voor militaire dienst. Een aantal zoekt aansluiting bij het verzet terwijl anderen zich minder of meer enthousiast melden voor dienst in het Duitse leger. De meerderheid probeert zich, net als alle andere Nederlanders, aan te passen en de oorlog te overleven.

Na de oorlog bepaalt de regering dat alle Rijksduitsers terug moeten naar Duitsland. Joden,

verzetsmensen, of mensen met een Nederlands gezin zijn niet uitgezonderd. Nederlandse vrouwen moeten samen met hun kinderen en Duitse mannen naar Duitsland. Ze krijgen vijftig kilo bagage en honderd gulden mee om van te leven.

Schilderij van Robert Röhrkohl. Hij maakte het schilderij tijdens zijn dienstdienst in de Wehrmacht.